

Punt i a part

Els busquerets són uns petits aucells esquius i fràgils. Així era la nostra revista ara fa just 10 anys quan vàrem començar a fer un petit fullet fotocopiats amb la idea que, amb el temps, se convertís en una revista de divulgació ornitològica. Com moltes vegades passa, els començaments varen ser complicats, però ràpidament el nostre Busqueret va créixer i la revista va anar agafant forma i força amb el pas del temps. Diferents equips hi han anat deixant la seva empremta, sempre millorant el que ja hi havia.

Coincidint amb el desè aniversari et presentem un nou canvi, quasi una metamorfosi, que esperem que t'agradi tant com ens ha agradat i estimulat a tots els que hem vist com s'ha transformat. El nostre Busqueret s'ha omplert de color, de participació i d'informació, conservant el que ja hi havia però incorporant-hi noves seccions amb la idea de fer-la més teva, més amena i més participativa. Les noves seccions van des d'articles d'actualitat i entrevistes fins un racó jove o jocs d'identificació. D'una manera o altra, una trentena de persones, totes elles de forma desinteressada, ha participat en la gestació de la revista que tens a les mans. Noves idees ja ens donen voltes al cap per anar-les incorporant en el futur. Comptem amb el teu suport i col·laboració.

Benvingut al nou Busqueret!

Es Busqueret es queixa...

del concurs fotogràfic de caça

L'1 de febrer va finalitzar el termini d'entrega de fotografies per al I concurs de fotografia de caça de les Illes Balears, organitzat des de la Direcció General de Medi Forestal i Protecció d'Espècies. Aquest fet ens fa reflexionar sobre els diferents punts de vista que es poden tenir vers la divulgació de la natura.

Es planteja el concurs com una oportunitat per donar a conèixer els valors de la caça i els intenta relacionar amb la protecció i el gaudi de la natura. I des d'Es Busqueret ens demanam: quins valors respectuosos amb la natura ens ofereix aquesta activitat? No té la Conselleria de Medi Ambient una altra manera de promocionar aquesta part de la nostra fauna- el tord, el col·l blau, la perdiu, la llebre... – si no és a través de la caça? Com podem xerrar de protecció i conservació de les espècies si, des dels alts estaments, s'intenten donar més motius per disparar que per observar i estudiar?

Creim que, en els temps que corren, els més necessitats d'ajuda, protecció i de la conscienciació ambiental de la societat són els elements del nostre medi, ja sigui fauna, flora o territori en general. Per això esperem que els gestors de la Conselleria de Medi Ambient, independentment del seu color polític, siguin més sensibles a aquesta qüestió i enfoquin de forma més lògica els esforços i recursos o que al menys aquests se sàpiguin orientar en la direcció del "consum" coherent i responsable de la naturalesa que ens envolta. •

Es Busqueret aplaudeix...

la Secció d'Història Natural del Museu Regional d'Artà

El Museu Regional d'Artà és un dels més antics de Mallorca. Des de la seva fundació, el 1928, alberga les col·leccions faunístiques de l'apotecari artanenc D. Llorenç Garcias i Font (1885-1975), membre fundador del museu així com de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) i de la Societat d'Història Natural de les Illes Balears (SHNB), als butlletins dels quals aportà nombrosos articles de fauna i botànica.

El 2006 el Museu va iniciar una nova etapa restaurant l'interior i recuperant les col·leccions naturalístiques que albergava després de romandre uns anys tancat al públic. Intentant desmarcar-se del col·leccionisme recollidor de temps enrere, l'entitat enfoca ara el seu futur cap a l'educació ambiental i cerca motivar la consciència conservacionista. Es Busqueret aplaudeix que una de les col·leccions més completes de la secció d'història natural, la dels aucells, sigui actualment protagonista de tres unitats didàctiques que han estat dissenyades pel mateix Museu i que van dirigides a la comunitat escolar: "Dissenyats per sobreviure", on s'expliquen les adaptacions dels aucells al medi natural; "I tu, qui ets?" que tracta la diversitat i la classificació d'espècies, i un "Taller de dissecció d'egagròpiles", han estat realitzades per més de 800 alumnes d'educació primària i secundària de la comarca d'Artà, que han pogut conèixer, de molt a prop, alguns dels tresors ornitològics de Mallorca. •

No deixeu de visitar-lo!

Museu regional d'Artà
Estrella, 4 - 07570 Artà - Tel. 971829778

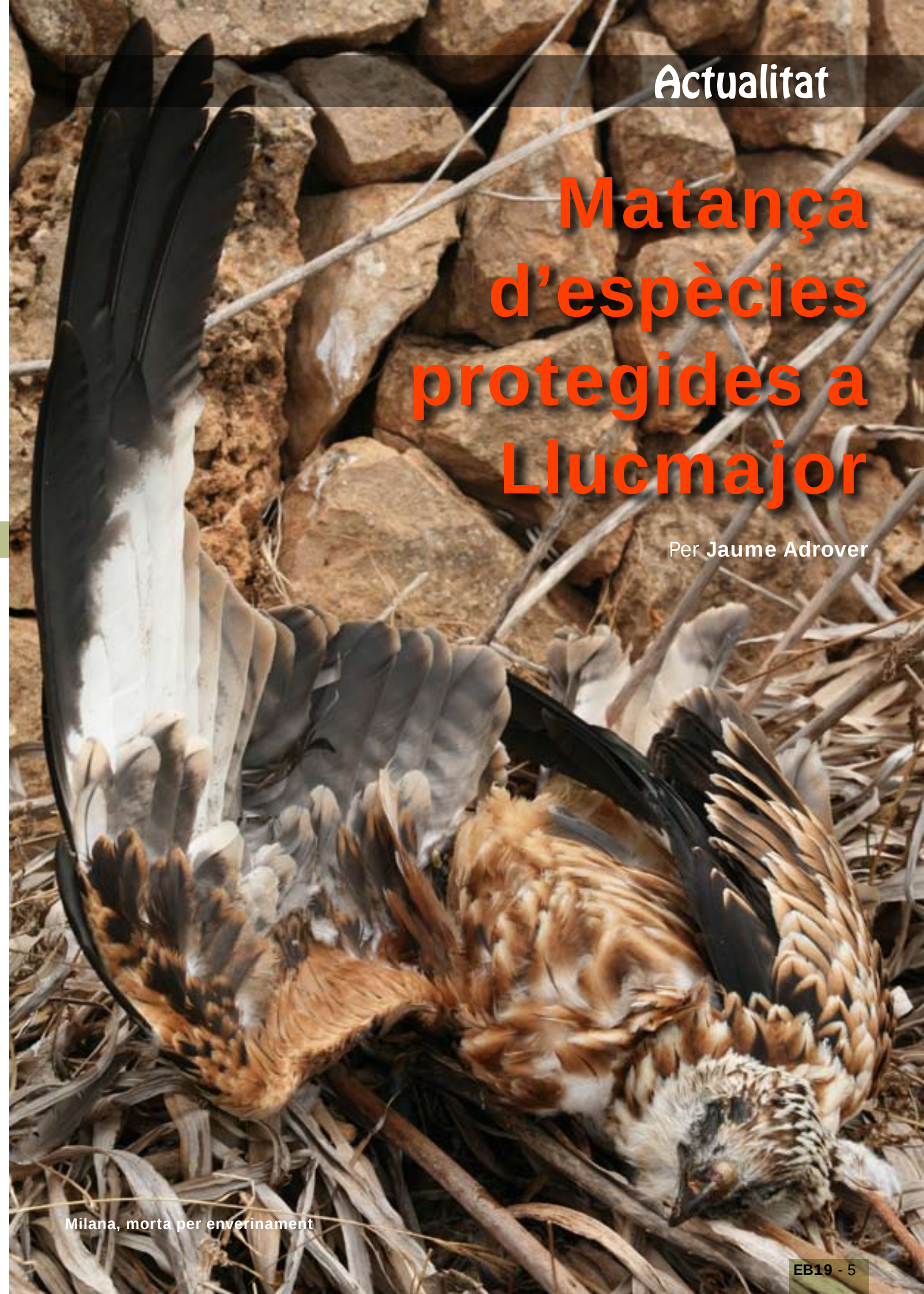
Més informació a:
<http://www.mallorcaweb.com/exposiciones/museos/fundacio-museu-regional-arta>



CATALINA LLITERAS

Matança d'espècies protegides a Lluçmajor

Per Jaume Adrover



Milana, morta per enverinament

Un mal negoci

La relació entre l'ús il·legal de verí i la disminució de diverses espècies d'au-cells carronyaires, ha estat identificada, documentada i analitzada abastament els darrers 15 anys. Així i tot l'impacte que genera no deixa de sorprendre: ja és la primera causa de mort dels 4 voltors ibèrics i de la milana (*Milvus milvus*) a l'estat espanyol. Anys després de la prohibició de l'ús de verí, el 1983, l'increment d'espècies com el vultur foraster (*Gyps fulvus*) van fer pensar que aquesta pràctica aniria

*La Marina de Lluçmajor s'ha revelat els darrers anys com una zona d'elevada importància per diverses espècies de rapinyes. Acabada l'època reproductora, milanes, arpelles (*Circus aeruginosus*), esparvers (*Hieraaetus pennatus*), i xoriguers (*Falco tinnunculus*) s'hi concentren degut a l'abundància d'aliment. No són rars els voltors (*Aegypius monachus*) i alguns anys les milanes negres (*Milvus migrans*).*

a la baixa, però a la dècada dels 90 se'n va registrar un increment d'una magnitud desconeguda. La pressió social, espero-

nada pel món conservacionista, reclamà mesures i les institucions van adoptar-ne algunes: es considerà delictes l'enverinament al nou codi penal de 1996, les Comunitats Autònomes augmentaren la vigilància i es va multiplicar el seguiment d'espècies afectades. Més tard es posaren en marxa programes de coordinació (Programa Antídoto), algunes autonomies van endurir les lleis (com la Llei de caça de les Illes Balears, 2005) i s'hi dedicaren més recursos.

Els darrers anys ha millorat el control, la persecució i el càstig del delictes, però la varietat i potència dels productes i la facilitat d'adquisició i aplicació, també han contribuït al problema, com està succeint amb els populars rodenticides. Mentre la Unió Europea retira desenes de productes, les dubtoses multinacionals del sector en treuen de nous. A banda d'això, alguns han acumulat "reserves" per la pròxima dècada, com en el cas del letal Aldicarb. També és millorable la consideració que reben els delictes contra la fauna per part de jutges i fiscals, tot i que a Balears s'han produït sentències exemplaritzants. En definitiva: els enverinaments relacionats amb la caça, llevat d'alguna treva temporal, no tenen una tendència a la baixa com seria desitjable i les Illes no en són una excepció.

A part del que hem esmentat hi ha un motiu fonamental de gran abast que

impedeix avançar en l'eradicació: la mercantilització de la caça. Ser soci d'un vedat no és barat i, lògicament, el gestor privat mira d'augmentar-hi artificialment el nombre de peces: amollades de perdiu i guàtlera, punts d'aliment extra... i eliminació de competidors amb mètodes selectius (moixeres) o no (verí). Amb això no volem dir que la rendibilitat dels vedats sigui una mala notícia per a la conservació, ans el contrari. Moltes possessions han aguantat el cop de la desfeta agrària gràcies a l'aport extra d'aquesta activitat. Paradoxalment, la caça del tord (*Turdus philomelos*) a coll és un complement econòmic important per a algunes explotacions i ajuda a mantenir i recuperar olivars, bàsics per a diverses poblacions d'au-cells. Cal fer entendre però, que l'enverinament no és "una inversió més" i, mentre es continuï produint casos com el de Lluçamet, ens sobran els arguments per reclamar una gestió de la caça molt diferent a l'actual.

Una dècada esfereïdora: segons el Programa Antídoto, als anys 90 es van registrar 5.623 casos d'enverinament a 1.887 vedats de caça de 1.338 municipis de l'Estat espanyol.



La tecnologia Argos-Gps clau en el descobriment d'un cas greu d'enverinament: cronologia del cas del vedat de Lluçamet

A finals del mes de maig de 2009 membres del GOB varen marcar 4 polls de milana amb emissors Argos-GPS, gràcies a l'aportació de la Fundación Biodiversidad. Era la primera vegada que es marcaven milanes a les Illes Balears (i a l'Estat espanyol, pel que sabem) amb aquest sistema de seguiment via satèl·lit. Aquesta tecnologia permet conèixer la posició de l'au diverses vegades al dia amb un error inferior a 10 metres.

Als pocs dies dels marcatges, a finals de maig, començam a detectar els primers moviments entorn dels nius. El juliol tots els joves continuen vius i estenen cada cop més la seva àrea de campeig: comencen a ser independents dels pares a mitjan mes. És un dels moments decisius. El 4 d'agost es detecta que un dels joves marcats realitza un moviment d'uns 30 quilòmetres fins a la Marina de Lluçmajor. Dia 10 ens adonam que fa dos dies que aquest exemplar emet continuament a la mateixa posició, el que indica que podria tenir algun problema. Es troba en un vedat anomenat Lluçamet, un establert de la possessió del mateix nom, d'unes 30 hectàrees.

Ens desplaçam a la zona per localitzar-lo. A darrera hora del dia se'l troba mort dalt d'un arbre. L'aspecte exterior sembla clar: enverinat. Ens posam en contacte ràpidament amb Agents de Medi Ambient (AMA) que fan l'aixecament del cadàver. El dia següent, la fina s'inspecciona de nou. Hi participen 6 AMA, 2 agents del SEPRONA i 2 cans ensinistrats per localitzar verí. El que s'hi troba supera en molt el que ens esperàvem: s'hi localitzen mortes dues milanes joves més i una arpella jove (*Circus aeruginosus*), enverinades. També, dues òlibes (*Tyto alba*), un mussol banyut (*Asio otus*) i un xoriguer (*Falco tinnunculus*) tirotejats. A banda d'això, s'hi varen trobar, a pocs metres, restes d'un organofosforat (més tard es confirmaria com el responsable de la mort de les mi-

lanes i l'arpella) i algunes tórtres (*Streptopelia turtur*) caçades i impregnades amb aquesta substància. També s'hi van trobar unes 40 lloses de ferro (garbellets), uns filats japonesos per caçar il·legalment de passeriformes i multitud d'evidències de



caça en època de veda. El 12 d'agost els agents continuen la inspecció i dia 13, davant les evidències, el GOB sol·licita públicament el tancament del vedat per 4 anys. El dia 17 s'envia un escrit a la Fiscalia en que se sol·licita que també investigui el cas. La Conselleria obre expedient mentre continua la investigació.

El 28 d'agost la Conselleria tanca indefinidament el vedat mentre continua la investigació i envia l'expedient a la Fiscalia per que hi ha indicis delictius clars. A l'octubre, la Guàrdia Civil detén els tres caçadors que tenen llogat el vedat per interrogar-los i també pren declaració als propietaris. La Fundació per a la Conservació dels Voltors (VCF), que treballa legalment en casos de verí, es persona com a acusació.

D'ençà que la CMA va posar en marxa el Pla de conservació de la milana a Mallorca, que executa el GOB, s'han localitzat 56 exemplars morts, 28 d'ells enverinats (50%). Aquesta espècie és un bon indicador de la intensitat d'ús de verí. WWF/Adena calcula que a Espanya poden haver mort 14.500 exemplars enverinats entre 1995 i 2005.

Es tracta d'un cas escandalós i flagrant d'ús il·legal del verí i pràctiques prohibides, probablement el més greu dels que tenim constància a l'illa. Hauria estat bé que alguna veu autoritzada del món de la caça s'hagués posat al costat del GOB i l'Administració, i reclamàs públicament una sanció exemplar. Hagués suposat un senyal inequívoc de voluntat de canvi.

Pensam que només pot haver-hi un final per aquesta història: el tancament ferm del vedat per més de 4 anys i una sanció econòmica a l'alçada dels fets. Aquesta part correspon a la Conselleria de

Medi Ambient (en deïm la via administrativa) i sembla que se n'han fet les passes adequades. Esperem també que els responsables dels fets s'asseguin davant un jutge i se'ls imposi el que els pertoca, ni més ni pus. La relació entre caça i enverinament s'ha de trencar, encara que costi el seu temps. No ens podem permetre un altre fracàs. •

En cas de localitzar animals possiblement enverinats, no s'han de tocar ni les restes ni l'entorn i s'ha d'avisar els agents de Medi Ambient o al Seprona (telèfon d'emergències, 112).



Milana

JAUME ADROVER